

Különfélék.

Az erdészet és a gyümölcsfatenyésztés. Daczára annak, hogy hazánk éghajlati és termőhelyi viszonyai a gyümölcs-tenyésztés kívánalmainak megfelelnek, a földhasznosításnak ez a nagyon jövedelmező ága ma sem öltött olyan mértéket, amelylyel megelégedni lehetne. Az uradalmak közül ugyan néhány év óta mind többen foglalkoznak új gyümölcsösök telepítésével, ott azonban, ahol a gyümölcsstermesztéssel való foglalkozásnak szintén jó talaja lenne, s ahol attól nemcsak közgazdasági, hanem közművelődési szempontból is lehetne hasznót várni: a földmives nép körében még ma is felette csekély haladás mutatkozik, pedig a kormány elég jó indulattal támogatja az eszmét, különösen pedig a mostani földmivelésügyi miniszter, aki legutóbb az államerdészetet is bevonta a gyümölcsstenyésztés fejlesztését s terjesztését célzó tevékenységbe. A szükséglet mértékét megítélhetni abból, hogy az ország területén mintegy 8500 kilométer állami s kétszerannyi vármegyei és községi út van, amelynek széleit gyümölcsfákkal szegélyezni lehetne, s emellett a faiskolákban előállított oltványok arra is szolgálnának, hogy a kisbirtokos földmives osztály ingyen ellátható legyen annyi gyümölcsfával, amennyit arra szánható területe jól megbir. E vadalanynak nagy részét maig drága pénzért kellett beszerezni, holott ezentul, ha a földmivelésügyi miniszterek kezdeményezése sikerülni fog, az évente mintegy millióra tehető vadalany mennyiségét felesleges költekezés nélkül fogja legalább javarészben az államerdészet szolgáltatni. Evégből ugyanis a megfelelő termőhelyű területekkel rendelkező kincstári erdőhatóságok vadgyümölcsfaiskolákat fognak telepíteni s abban a kerületekben gyűjtött vagy a gyümölcsészeti miniszteri biztos útján rendelkezésre

bocsátott magvakból gyümölcsfa-alanyokat nevelnek s ezeket a fentebb említett állami és községi faiskolák kezelőségének adják át a faiskolákba való elültetés s azután beoltás végett. Az erre vonatkozólag kiadott rendelet mellett a földművelésügyi minster kimerítő utasítást is adott a vad gyümölcsfák magvainak gyűjtésére, kezelésére s a vadcsemeték (alanyok) nevelésére nézve. (A rendelet és a melékletét képező utasítás ugyanezen füzet „Erd. Rend. Tára,“ cz. rovatában is megjelenik.) Az eddigi terv szerint a vadalma, vadkörte, a vadcseresnye és a sajmeggy csemetéi fognak nagyban termeltetni, ezeken kívül azonban az ugynevezett cseresnyeszilva és a kis kék dobzó szilva csemetéinek előállítására is gondot fordít a minster. Néhány erdőhatóságnál a csemetekert telepítési munkálatokat már az idén meg kellett kezdeni. *(Sylvius.)*

Kopáraink ügye. Ugyanezen füzet első cikkében feljegyeztem már, hogy a kopár területek beerdősítésének egyesületünk által ujonnan felszínre vetett kérdése magának az országgyűlésnek munkaprogrammjában is helyt foglal. Ez azonban éppenséggel nem teszi mellőzhetővé, sőt még inkább kívánatossá teszi, hogy a kérdés az ország egyes érdekelt vidékein közvetlen tanulmányozás alá vétessék s hogy addigra, mire a tervbe vett kormányintézkedések kezdetüket vehetik, legalább is kedvező hangulat ébredjen az érdekelt birtokosokban kopár területeik beerdősítésének eszméje iránt.

Történt már e tekintetbe is valami. Ugyanis, amint értesülünk, a Nyitra vármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 10. tartott választmányi ülésében a kopárok beerdősítésének ügyével, még pedig a nyitrai erdőgondnokság kezdeményezésére, szintén foglalkozott s elhatározta, hogy a mezőgazdasági művelés alá nem vehető kopár területek be-

fásítása érdekében mozgalmat indít, a kopár területeket összeiratja s ezek befásítását az állami erdészeti közegekkel karöltve teljesíti.

Mindenesetre követendő példa, kivált a községi erdőket kezelő erdőgondnokságok vezetői számára, akiket működési körük a gazdasági egyesületekkel sokszor érintkezésbe hozhat s az egyes vármegyék kopár területeit kerületük bejárása alatt szerzett tapasztalataik után jobbra mind ismerik.

A példa követésre méltó, annál inkább, mert kétségtelen, hogy a kopárok beerdösítésének ügyét jól megoldani csupán valamennyi számbavehető tényezőnek áldozatra kész közreműködésével lehet; ha pedig már az erdészet az ügyet pártfogásába vette, kötelességünkké lett s érdekünkben is áll, hogy azokat a befolyásos tényezőket a legszélesebb körre kiterjeszkedve megkísértsük a közreműködésre megnyerni.

(*Sylvius.*)

Fenyőfélék tüleveleiből készített padló-szőnyeg. A kereskedelemügyi m. kir. ministerium által kiadott „Találmányok leírása“ című havi folyóiratban (XIV. kötet 1. szám) olvashatjuk, hogy *Gerkán Gy.* és *Ziezt E.-nek* (Hamburgban) sikerült a linoleum név alatt ismeretes padló-szőnyegben a parafát (melyből a linoleum áll) a fenyőfélék tüleveleivel pótolni. Feltalálók a padlószőnyeget úgy készítik, hogy a fenyőtüket fehérités és feldolgozásra alkalmassá tétel céljából előbb luggal, vagy savval kezelik, azután nyers, vagy kiszáritott állapotban felapritják, összekeverik a padlószőnyeg minőségének megfelelően megválasztott oxydált olajokkal, továbbá gyantával, terpeninnel és festékekkel s e keveréket rákenik az alátét-szövetre, úgy, mint az a linoleumnál történik.

A tülevelek felhasználásával előállított padlószőnyeg

állítólag olcsóbb, jobb s kellemesebb illatu a parafából készített linoleumnál. (Közli: Péch K.)

A Kermes reniformis Geoffr. nevű, tölgyfákon élő s általában véve ritkán előforduló paizstetűfaj, melynek fel-lépéséről az „Erdészeti Lapok“ f. é. VII. számában voltam bátor rövid cikket közölni, a helyszínén szerzett újabb észleleteim szerint még található Halászi és Miklós-falu mosonvármegyei községek erdőiben is. E helyeken azonban előfordulása még csak szórványosnak mondható. Szembetűnő károsítást itt nem okozott még, de elterjedése az ákáczpajzstetűéhez, valószínűleg hasonló életmódja miatt, mindenesetre megakadályozandó lesz.

Jellemző körülménynek mondható, hogy ezen Kermes-fajt csakis olyan tölgyesekben találtam, melyek talaja aránylag sekély s vizenyős áradvány, hol nagyobb eső-zések után a víz hosszabb ideig is állva marad s így a gyökerektől a szükséges levegőt távol tartja.

A tölgy (kocsányos) mindenütt a fekete nyárral együtt fordul elő, de a nyárfákon a Kermes egyáltalában véve nem volt feltalálható.

A fák sinylődése Halásziban és Miklósfaluban nem szembetűnő, mint az a csomai erdőre vonatkozólag, hol először észleltem a bajt, határozottan állitható, de előb-biekben az előfordulás is sokkal kisebb mérvű; mindazon-által valószínű, hogy a megtámadott fák ott sem egész-ségesek többé.

A Kermes reniformisnak eddig mindenütt csak üres pajzsait találtam s a tölgyleveleken észlelt rozsdaszínű száradási foltocskákból következtethettem, hogy a fiatal pajzstetvek a levelek alsó feléhez voltak tapadva s ott szívták magukba a tápláló fanedvet, de élő Kermest szorgos keresésem daczára sem tudtam találni. A meglévő bajra

figyelmessé téve, jövő tavaszon lesz csak esetleg alkalom az életmódra vonatkozó biztosabb adatokat is beszerezni s azokat az érdeklődő igen tisztelt szakközönség elé terjeszteni. (Közli: *Ratkovszky K.*)

Helyreigazítás. A badeni meggy-tenyésztésére vonatkozólag az „Erdészeti Lapok“ f. é. III. számában megjelent leírásban tollhiba folytán 1000 db csemete ára 3 frttal van felvéve, holott ennyi jól kifejlett, elültetésre alkalmas 1 éves meggyfacsemete 30 frtba kerül. A lényeges árkülönbség a telepítési költségeket kat. holdanként 189 frttal emeli, úgy hogy a holdankénti és évenkénti tiszta jövedelem az első 4 éves gazdálkodási időszak alatt 592·2 frtról 549·9 frtra száll le; a következő 3 éves gazdálkodási szakok alatt a jövedelem változatlanul megmarad 857·9 frtnak.

A jövedelemcsökkenés az első 4 év alatt is olyan csekély, hogy az ezt okozó árkülönbség bizonyára senkit sem riaszt vissza a meggyfatelepítéstől, a kinek erre való földje és munkakedve van. (Közli: *Ratkovszky K.*)

„Vadászhit“. Ily című könyvre kaptunk kezeinkhez egy előfizetési felhívást, melyből (arra számítva, hogy a munka iránt olvasóink közül sokan fognak a következőkben közölni a szerző felhívását:

Diána hiveihez! Meglehetősen szegény vadászati szakirodalmunk mindezideig nélkülözi a mai vadásznemzedék egy részének érzékébe is átment régi vadászbabonák, hiedelmek stb., szóval mindama dolgoknak gyűjteményes irodalmi összefoglalatát, melyek (ezen) való és képzelet, részint pedig a „természetfeletti titkok“ szálaiból, ködképeiből összeszöve, a „vadászhit“ különleges kultuszát alkotják. E hiányt pótlendő, elhatároztam, régóta gyűjtögetett idevágó adataim alapján a

magyar — inkább csak a régi — vadászság „Vadászhitét“ összefoglalva megírni azok számára, kik a nemes vadász-sportnak nemcsak a gyakorlati, tehát egyoldalú, de szellemi részében is tudnak élvezetet találni. A mű kiadását az ismert szegedi első műkiadó intézet tulajdonosa: Bába Sándor barátom vállalta magára, ki ugyis, mint a könyvkiadás terén elismert ambiciózus szakember s ugyis mint Dianának régi igaz hive a tárgyszeretettől is ösztönöztetvén — kellő biztosítékot nyújt ezek révén arra nézve, hogy a „Vadászhit“ a legtehetségesebb s a modern ízlésnek megfelelő kiállításban fog a magyar könyvpiacz diszére válni. Ezek után a vadászközönség pártfogásába és jóindulatába ajánlva ezen újabb vadászirodalmi zsemmet, maradtam hazafias tisztelettel és vadász üdvözlettel Lakatos Károly, a „Vadászhit“ szerzője.

A szerző után a kiadó fordul a vadászat iránt érdeklődő közönséghez s a megjelenő munkát néhány vonással általánosságban jellemezvén közli a benne foglalt cikkek egy részének czimsorozatát. Ezek után ítélve a munka mindenesetre igen érdekesnek és változatos tartalmúnak látszik. Néhány czimet a következőkben mi is felsorolunk:

A vadászhitről általában. — Vénasszony, cigány, zsidó, menyecske, leány stb. a vadászbabonában. — Lidi kötője. — A rossz jelek. — Jó jelek. — Macska, kigyó, ragadozó madár — a rossz jelek között. — Az akasztófás madár symbólumai. — A fatális napok. — Pap a vadászbabonában. — Elhullatott sörétszemek. — A hibázhatlan puska. — A vadászpech. — A vadászándung. — Előérzetek. — A fekete sólyom-, eb-, ló- és agár jelentősége az álomban. — Az ebek, marhák és lovak rémlátásáról. — Mikor a vadász eb marakodik a semmivel. — Vadászimester-fogások. — A hatodik érzék. — Rejtelmek és titok-

zatok. — Vadászi bűbájosság. — Röpke vadászmondások. stb. stb.

A munka ára 2 frt. Megrendelhető Bába Sándor könyvkiadó és műintézetében (Szegeden).

Fatermelők, fakereskedő czégek, faiparvállalatok névés lakjegyzéke. Reánk erdészekre nézve is kétségtelenül érdekes könyv jelent meg abban a munkában, ami Bécsben — már 1897. évről keltezve — most került ki a sajtó alól a fentebb jelzett tartalommal. Címe: „Adressbuch der Holz-Interessenten Österreich-Ungarns mit Bosnien und Herzegovina“. Szerkesztette az „Österr.-Ungar. Centralblatt für Walderzeugnisse“ cz. bécsi folyóira kiadóhivatalának főnöke, Jacques Sachs; kiadta ugyanazon folyóirat kiadóhivatala.

A könyv tulajdonképen II. kiadása a 16 évvel ezelőtt „Nachschlagewerk für alle Holzinteressenten“ cz. alatt megjelent munkának, melynek adatai az idők folyamán bekövetkezett változások miatt maig majdnem teljesen használhatlanokká váltak. Ép azért szerző egészen új alapon, nagy utánajárással, sok vesződséggel, magánuton s a hivatalos támogatást is felhasználva egészen ujonnan állította össze könyvét, mely Ausztria valamennyi tartományán, a Magyar Állam egész területére s az okkupált tartományokra is kiterjeszkedve valamennyi jelentékenyebb fatermelőnek, fakereskedésnek, fűrészteleptulajdonosnak s faiparvállalatoknak lakcímét tartalmazza s egészben véve 4250 helyről 9000 címet közöl.

A könyv I. része a fakereskedők s faiparvállalatok stb. egyesületeit sorolja fel, az igazgatósági tagok megemlékezésével; II. része első sorban a fatermelők, fakereskedők, fűrészteleptulajdonosok és faiparvállalatok lakjegyzékét, másodsorban a celluloze, fagyapot- és fapapir.

anyag-gyárakat, még pedig aként, hogy a *helyeket* az egyes tartományok, országok szerint csoportosítva sorrendben közli, ugyanily rendbe szedvén az egy helyen lévő cégek neveit is, megemlítvén mindegyiknek foglalkozását, sőt a nagyobb fatermelőkre és fűrészteleptulajdonosokra nézve az általuk évente termelt anyag mennyiségét a fűrészkeretek, kör- és szalagfűrészek stb. számát is; a harmadik részben azokat a nagyobb cégeket nevezi meg, melyek fűrészek s más egyéb fafeldolgozó gépek, gépalkatrészek s eszközök előállításával foglalkoznak; a negyedik részben különféle cégek hirdetményeit közli, mely cégek az erdőgazdálkodással, fatermeléssel s feldolgozással foglalkozók szükségleteinek fedezésére szolgáló cikkeket árulják. Végül a névjegyzékben a könyv adatainak összeállítása s nyomtatási munka folyama alatt bekövetkezett változásokat függelékbe foglalva szintén felsorolja.

A könyv adatainak használhatóságát növeli az a körülmény, hogy rövid szavakban s inkább jelzésekben lehető részletes tájékozást nyújt. Így megjelöli, hogy az illető a bejegyzett cégek közé tartozik-e vagy nem; hogy mikor alapított; hogy kisebb vagy nagyobb vízi, vagy gőzfűrészszel dolgozik-e; nagyobb termelőnél, hogy milyen anyagokat s évente mennyit termel; nagyobb fűrésztelepnél, hogy hány s milyen fűrészszel dolgozik s mekkora az évi termelése; faiparvállalatnál, hogy fafeldolgozásnak mely ágazatát tartja üzemben; stb. s végül ha az illetőnek másutt is van üzeme, azt is jelzi.

Mindezeknél fogva a könyvecskét valóban hézagpótló, hasznos munkának kell elismerni, mely az érdeklődők figyelmére minden tekintetben méltó.

A könyv ára vászonkötésben 3 ffrt 60 kr. Megszerez-

hető (bármely könyvkereskedés útján is) az „Österr.-Ungar. Centralblatt für Walderzeignisse“ kiadóhivatalától (Wien III/2 Práter-gasse 5.) vagy V. Frick könyvkereskedőtől (Wien I.)
(Közli: *Sylvius*.)

Mezőgazdasági statisztika. Az 1895. évi VIII. t. cz. alapján végrehajtott mezőgazdasági statisztikai összeírás eredményeinek feldolgozása befejezéséhez közeledik s az első kötetek már néhány nap múlva sajtó alá bocsáttatnak. Mielőtt azonban az országos m. kir. statisztikai hivatal a nagy mezőgazdasági statisztikai munkálat kinyomtatása iránt intézkedhetnék, lehetőleg pontosan ismernie kell a szükséglet mérvét, hogy az előállítandó példányok számát ehhez képest lehesen megállapítani. A mintegy 800 folió ivnyi terjedelemben tervezett, 5 kötetes munkának előfizetési díja erős vászonkötésben 10 frtban van megállapítva. Az előfizetési összeg az országos m. kir. statisztikai hivatalhoz küldendő be legkésőbb a folyó év végéig, a mely idő elteltével a mezőgazdasági statisztikai művek az előfizetési árnak négyszeresére rugó bolti árban lesznek csak megszerezhetők. A könyvre olvasóink figyelmet a f. évi VII. füzetnek ugyanezen rovatában egyszer már felhívtuk.

Halálozás. *Ritter Gyula* okleveles erdész (Szemplakon), az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja és *Brecz Sándor* nyugalmazott grófi erdőmester (Dobsinán) az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja meghaltak. *Béke poraikra!*